ՄԱԿԱՆՈՒՆՆԵՐ

Ղզլարում մեկի հասցեն փնտրելիս, ավելի հեշտ էր գտնել նրան իր մականունով, քան թե իսկական անունով։

«Խոյեցի»՝ ընդհանուր մականունն էր այն բոլոր հայերի, որոնք ավելի ուշ ժամանակ եկած էին Ղզլար Պարսկաստանից կամ Անդրկովկասից։

Ինչպե՞ս էին գոյանում մականունները։ Մականուն կա, որ ցույց է տալիս իր կամ հոր, կամ պապի զբաղմունքը, արհեստը, ինչպես օրինակ՝ Չաքմաղի Սիմոն, Հաց թխող էյվազ, Բոմփ Գարաս, Ղասար Ավագ և այլն։ Հաճախ մականունը վերաբերում է անրոշ արտաքինին, ինչպես օրինակ՝ Սիրուն Գեորգ, Քաչալ Օհան, Դողոան Գաբուշ, Ցիգան Աղո (պանղուր մաղերի համար) և այլն։ Կամ ցույց է տալիս, թե որտեղից է եկած՝ Նուխեցի Ակոփ, Սարուխանցի Օվակիմ, Հաշտարխանցի Արտեմ և այլն։

Նա, ով կրում էր Ղոյան անունը, քայլվածքով նապաստակի էր նման, Լորի Արտեմը լեզվից շատ թույլ էր։ Չոլի Պետրոսը ապրում էր քաղաքի ծայրում, գոշտին (չոլ) կից։

Աղրաշ Մեսրոպ
Ամերիկանսկի Թախտարիթի (Աբրահամ)
Արզրումցի Կարապետ
Բալբա Հոբոս
Բախկալ Կարապետ
Բոմփ Գարաս
Բուլթիաղանց Մինաս
Գիժ կամ Ղաչար Կատո
Դալլաք Աղո
Դարադափանց Օստնեն
Դողոան Գաբուշ
Զակոն Գարաս
Զոան Պողոս
Թաթուլ Ցագոռ
Ժամկոչ Աղո
Իթրեթ (շան երես) Ցագոռ
Լավաշ ուտող Կարապետ
Լորի Արտեմ
Խոյեցի Մարկոս
Խուրջին Զաքար
Ծագի Խեչո
Ծոաանց Հոբոս
Ծուռվըզանի Ադամ
Կակայ Իվան
Կատու մաշկող Ցագոռ
Կարմիր մաղանի Օսեփ
Կոճակ Դավիթ (ժիր)
Կարածանց Ռաման
Հաղարանոց Քրիստափոր
Հաշտարխանցի Արտեմ
Հացթխող Էյվազ
Ղաղի ծու (Գեորգ)
Ղաչաղ Մարքար
Ղասար Ավագ
Ղարա Օվակիմ
Ղոյան Գրիգոր
Ղոչի Սիմոն
Ղուրայանց Շուշիկ
Ջու ծախող Ակոփ
Ճագի Ակոփ
Ճաղացպան Մարտիրոս
Մեյղանանց Մինաս
Ցոլսրղ Մինաս (ճամփից ղուրս եկող)
Նուխեցի Ակոփ
Նողայ Մոսես
Շիրեփ Մոսես
Չախկալ Արտեմ
Չաչուլանց Օսեփ
Չարեք Մայրամ
Չաքմաղի Սիմոն

Ջոլախ Անդո
Ջոլի Պետրոս
Ջոփըռ Գարաս
Ջուլքի Դավիթ
Պտմպուլի Լևոն
Պատիշամգանանց Մինաս
Պղպեղ Միքայել
Պոմադ Անինկա և Գալըաս
Պոչով Վանյա
Ջըղջըղ Արտեմ
Ջուհուգ Միկիտ

Սարուխանցի Օվակիմ
Սիրուն Գեորգ
Տանձի կոթ Հայրապետ
Ցիգան Աղո
Ունտնանց Հոլըոս
Փաստա Սերգեյ
Փինաչի Թումաս
Քաչալ Օհան
Քրթանց Իլուշ
Օխտը բուխարանց Սաթո
Օխտը հարուր մանեթանոց Ավագ

ԴԱՐՁՎԱԾՔՆԵՐ

Արամ, մեչկա չանց աուր (հեռացիր, դնա, ասում են փոքրին, երբ նրա ներկայությունը ցանկալի չէ)։
Աղիղ մարթ ա։
Ագիղ օր (տոն)։
Աթաթագան-բարաղան էաենց ա։
Ալուրս մաղել, մաղը պաաից կախել եմ (նպատակիս հասել եմ)։
Ախշիկան ղոռով տղի կլխին փաթաթան։
Ախշիկը հասել ա (հասակն առել է)։
Ախտարմա անել (տակն ու վրա անել)։
«Ախր, ե՞փ», պատասխան՝ «եփը կալուց, քափը քաշելուց» (բառախաղ)։
Ախ ու վախ անել։
Ահ տվավ նրան։
Աղաչանք-պաղատանք անել։
կամ
Աղ խոմ չե՞ս, որ հալվես։
Աման-չաման։
Ամոթից տափը մտամ։
Ամոթ չիլի ասելը (հարցնելը)։
Ային-օյին օքմին ա (տարօրինակ մարդ է)։
Այնըմը չի քցըմ (բանի տեղ չի դնում)։
Անգաջը ծանըը ա (վատ է լսում)։
Անգաջը կանչի (հիշվում է)։
Անգաջից պամբակը հանի (լսիր)։
Անգաջիտ օղ արա (մտքումդ պահիր)։
Անգաջի քամակը քցել (չլսելու դնել)։
Անգաջս գինջ թող (հանգիստ թող)։
Անգյալ մարթ ա (ծույլ)։
Աներես մարթ ա։
Անըմը կոտրված օքմին ա (վարկաբեկված)։
Անկլոխ օքմին ա։
Անկըակ էըվըմ եմ։
Անհիշաատկ մեռավ (անղավակ)։
Անպնկալ հավի պես ի՞նչ ես քոմնջ ու բուչաղ ինգե։
Աշխարքը կլխին մթնել, ջուռ կալ։
Աշխարքի լափը կլխին թափավ։
Աշխարքի պան ունի (ջաա հարուստ է)։
Աչկաթող անել։
Աչկածակ մաըթ ա։
Աչկապաց մարթ ա։
Աչկերը վրես վառավ (բարկացավ)։
Աչկերս խառնվըմ են (շաղվում են)։
Աչկը չի վեկալնըմ (նախանձում է)։
Աչկի լույսը առա էկավ (պառավեց)։
Աչկի աակից թոցնող ա (ճարպիկ է)։
Աչկի տակով մտիկ աալ։
Աչկիցս ինգավ, աչկից քցավ (աաելի գարձավ)։
Աչկիցս ռադ իլի։
Աչկ կպավ, աչկով ավավ (վնասվեց)։
Աչկ ման ածել (անաղել, փնտրել)։
Աչկով անել (նշան)։
Աչկով աչկ չունեն մեկմեկու հեա (իրար ատում են)։
Աչկս էս քշեր չեմ կպցրե (չեմ քնել)։
Աչկս ինչ որ պաց եմ աըե, նըան եմ աեսե։
Աչկս ճամփի վրեն ա (սպասում է)։
Աչկս ճուր աառավ (սպասելով)։
Աչկս մնըմ ա։
Աչկս վրեն մնաց (հավանեցի)։
Աչկա պաց արա (զգաստացիր)։
Աչկունքը հավաքել (հոնքերը կիտել)։
Ավըրա-սավարա (անգործ)։
Ավել-պակաս մի խոսի (ղգույշ եղիր)։
Առավոտ լուս-մութ (լուսը չըացված)։
Առուաուըը կայնած ա (չկա)։